

[Sigsgaard.]

ligger bag forslaget om, at kursgevinster skal beskattes, når de konstateres.

I dag er det således, at f. eks. kursgevinster opnået af store selskaber ved udlån til lav nominel rente til kommuner i almindelighed er skattefri. Det er naturligvis urimeligt, at sådanne selskaber på denne måde legalt skal kunne unddrage sig beskatning af store millionbeløb, mens almindelige skatteydere er tvunget til at betale skat af hver krone, de tjener.

De stillede forslag om begrænsning af den *legale* skatteunddragelse skal ses i sammenhæng med de forslag, forslagsstillerne for nylig stillede om mere effektiv indsats mod de illegale skatteundragelser, det egentlige skattesnyderi.

Jeg anbefaler forslagene til tingets velvilige behandling.

Tredje næstformand (From): Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 22. maj, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Redegørelse af socialministeren.*2) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

3) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om apotekervæsenet.

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om registrerede revisorer.

5) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om økonomisk bistand til et finansieringsinstitut for dagspressen.

6) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om en særlig ydelse til folke-, invalide- og enkepensionister.

7) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskatningen af renteforsikringer m. v.

8) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af statsgaranti i forbindelse med Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde.

9) *Anden (sidste) behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende den af den internationale arbejdskonference i Genève i året 1964 vedtagne konvention nr. 122 om beskæftigelsespolitik.

10) *Første behandling af:*

Forslag til lov om Danmarks forvaltningshøjskole.

Mødet hævet kl. 19.40.

101. møde.

Fredag den 22. maj kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:

Redegørelse af socialministeren.

Socialministeren (Nathalie Lind): Da jeg den 14. januar i år fremsatte forslag til lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender og forskellige forslag til lovændringer i forbindelse hermed, fremhævede jeg, at dette lovkompleks måtte betragtes som et første led i en større socialreform. Hensigten med disse forslag var bl. a. at få fastlagt rammer, inden for hvilke det i højere grad end under den nuværende sociale struktur er muligt at imødekomme kravene om en bedre forebyggelse, revalidering, tryghed og trivsel.

Regeringen finder det vigtigt, at det nødvendige grundlag for denne målsætning er i orden, men man har naturligvis hele tiden været indstillet på, at der også måtte ske forbedringer af de ydelser, der tilbydes befolkningen. Regeringen har således drøftet

[Socialministeren.]

en skitse til en kommende dagpengereform, som jeg gerne vil redegøre for over for det høje ting.

Regeringens skitse bygger på socialreformkommissionens 1. betænkning, der blev afgivet til regeringen i november 1969. Betænkningen indeholder i afsnit IX en redegørelse for, hvorledes en kommende dagpengeordning i hovedtræk vil kunne udformes. På en række punkter er der i betænkningen peget på forskellige muligheder for ordningens udformning, således at valget mellem disse muligheder er henvist til en politisk afgørelse.

Den i betænkningen skitserede målsætning på dagpengeområdet kan kort sammenfattes i følgende hovedpunkter: dagpenge bør ydes efter ensartede principper ved sygdom, fødsel, arbejdsulykke og arbejdsløshed. Ordningen bør omfatte hele befolkningen. Ydelserne bør i højere grad, end tilfældet er i dag, afpasses efter den enkeltes hidtidige indtægt.

Denne målsætning kan imidlertid ikke opfyldes fuldt ud på én gang på en økonomisk og administrativt forsvarlig måde. Skitsen fra kommissionen begrænser sig derfor til indførelse af en fælles dagpengeordning ved sygdom, fødsel og arbejdsulykke og omfatter ikke alle de forbedringer, der må anses for ønskelige på længere sigt. Ved de endelige overvejelser må det imidlertid også tages i betragtning, hvad forsikringskommissionen når frem til, ligesom der ved ordningens udformning må tages de fornødne statsfinansielle hensyn.

Inden jeg går over til en mere indgående omtale af regeringens planer på dagpengeområdet, er der nogle enkelte generelle bemærkninger, jeg gerne vil fremsætte.

Regeringen tillægger det stor betydning, at en kommende dagpengeordning, der efter regeringens opfattelse bør omfatte hele befolkningen og yde større hjælp i flere situationer end i dag, tilrettelægges på en sådan måde, at de administrative udgifter begrænses mest muligt til fordel for højere ydelser og bedre service.

Det forudsættes, at den daglige administration varetages af kommunerne, men at beregningen og registreringen af den enkeltes dagpengehjælp sker i nært samarbejde med de allerede oprettede EDB-registre. Såle-

des tænkes ordningen i vidt omfang baseret på kildeskatteordningens allerede oprettede administrative rutiner og registre.

Planlægningen og tilrettelæggelsen af en rational og økonomisk administration, der udnytter de tekniske hjælpemidler bedst muligt, er imidlertid en tid- og arbejdskrævende opgave. Arbejdet hermed er nu sat i gang, og derfor har regeringen fundet det rigtigst, at der samtidig over for folketinget gøres rede for hovedindholdet af den påtænkte ordning.

Det er hensigten at fremme det nødvendige planlægnings- og lovgivningsarbejde mest muligt. Forslag til lov om ordningen påregnes således at kunne fremsættes i løbet af folketingsåret 1970-71, således at den kommende ordning skulle kunne træde i kraft den 1. januar 1973.

Efter disse generelle bemærkninger skal jeg gøre nogle bemærkninger om skitsens indhold.

Det er tanken, at ordningen skal omfatte såvel lønmodtagere som selvstændige erhvervsdrivende, d. v. s. alle, der har erhvervsmæssig beskæftigelse og dermed risiko for tab af indtægt under sygdom m. v.

En af de væsentligste mangler ved det nuværende sikringssystem er den store uensartethed i de forskellige erhvervsgrupperes sikring. Lønarbejdere er — med forskellige begrænsninger — sikret dagpengehjælp under sygdom fra dagpengeordningen for lønarbejdere. Funktionærer, tjenestemænd, medhjælpere m. fl. er sikret løn under sygdom fra arbejdsgiveren, men kun, indtil ansættelsesforholdet bringes til ophør med lovligt varsel, og adgangen til at overgå til dagpenge efter ordningen for lønarbejdere gælder kun for medlemmer af anerkendte arbejdsløhedskasser. Selvstændige har kun i et begrænset omfang benyttet sig af adgangen til frivilligt at sikre sig ret til dagpenge fra sygekassen.

Den utilstrækkelige sikring bevirker, at der navnlig i de længerevarende tilfælde er betydelig risiko for alvorlige sociale følger for de pågældende. Den hjælp, samfundet derefter må yde, bliver ofte både dyrere og mindre tilfredsstillende såvel for den enkelte som for samfundet.

Med den foreslåede personkreds medfører ordningen endvidere en risikoudjævning for mindre arbejdsgivere med nogle få ansatte,

[Socialministeren.]

der har funktionærstatus. For disse arbejdsgivere kan det være en stor belastning, hvis en ansat bliver syg i længere tid. Ordningen indebærer imidlertid, at arbejdsgivere, der udreder løn under sygdom, får ret til den ansattes dagpenge, så længe ansættelsen består, og belastningen for arbejdsgiveren vil derfor blive væsentligt formindsket. Skitsen vil således tillige kunne støtte bestræbelserne for, at flere opnår funktionærvilkår. Endelig vil arbejdsgiverens tilskyndelse til at opsiges en ansat med en længere sygeperiode blive mindre.

Også administrative grunde taler for en ordning omfattende alle med erhvervsindtægt, idet dette er en forudsætning for den foreslåede meget enkle bidragsopkrævning.

I dagpengeafsnittet i socialreformkommissionens betænkning er i kapitel 6 skitseret en ordning, hvorefter det påhviler arbejdsgiveren at beregne og udbetale dagpengehjælpen i den første periode af hvert sygdomstilfælde. En sådan ordning indebærer store fordele, navnlig ved øgede kontrolmuligheder og ved en væsentlig nedsættelse af antallet af dagpengetilfælde, som skal behandles af den offentlige ordning. Det er regeringens opfattelse, at de omfattende forbedringer af dagpengene, som her er på tale, i høj grad må tale for en sådan omlægning, der samtidig falder i tråd med den almindelige udvikling henimod fastere ansættelsesformer for stadig større grupper af lønmodtagere. Regeringens planer om en forhøjelse af niveauet for sygedagpenge — fra 80 til 90 pct., som jeg straks skal komme tilbage til — er således knyttet nøje sammen med forslaget om en sådan forpligtelse for arbejdsgiveren. Man finder derfor, at dette forslag så vidt muligt bør følges, således at det i den kommende dagpengeordning pålægges arbejdsgiverne at afholde udgifterne til de ansattes dagpengehjælp i en vis kortere periode. Regeringen har til hensigt snarest at optage forhandling herom med arbejdsmarkedets parter, herunder om den nærmere fastlæggelse af denne periodes længde.

Afhængig af periodens længde må det endvidere overvejes, om der bør være en adgang for mindre arbejdsgivere til at afgive risikoen for også den første del af de ansattes sygdomsperioder imod betaling af

et højere bidrag til ordningen. Bliver perioden ret lang, kan der især for arbejdsgivere med få ansatte være behov for på denne måde at kunne frigøre sig for denne forpligtelse.

Efter skitsen skal dagpengehjælpen udgøre 90 pct. af den mistede indtægt, dog højst 77 kr. om dagen i 6 dage om ugen. Dagpengebeløbet på 77 kr. skal sammenlignes med det gældende lønniveau, idet det er tanken, at beløbet skal reguleres automatisk i takt med indkomstudviklingen.

Der er således tale om en væsentlig forbedring af dagpengenes størrelse ved sygdom og fødsel, som omfatter langt den største del af dagpengetilfældene. Der gælder her i dag en maksimumssats på 67 kr. 50 øre og for sygedagpengene endvidere et maksimum på 54 kr. for ikke-forsørgere, og dækningen er begrænset til 80 pct. af indtægten.

Når det er hensigten, at dagpengehjælpen skal udgøre en procentdel af den mistede indtægt, kan det ikke være rimeligt at opretholde forskelsbehandlingen mellem forsørgere og ikke-forsørgere, og efter planerne skal enhver skelnen mellem disse to grupper da også udelades.

Ventetiden for ret til dagpenge tænkes nedsat, og de gældende regler for efterbetaling, der må anses for at være administrativt besværlige og samtidig unødvendige, tænkes ophævet.

Man kan naturligvis spørge, om der overhovedet bør være ventetid i den kommende dagpengeordning. Enhver nedsættelse af ventetiden betyder imidlertid en meget betydelig forøgelse af antallet af dagpengetilfælde og dermed en forøgelse af ordningens administration samt stigende udgifter. Alle rede af administrative grunde må det anses for uforsvarligt at forøge antallet af dagpengetilfælde — ud over hvad det foreliggende forslag indebærer — samtidig med, at den nye dagpengeordning træder i kraft. Hertil kan føjes, at det kun sjældent er de helt kortvarige indtægtsbortfald, der giver anledning til sociale problemer.

Der tilsigtes endvidere en ordning uden fast varighedsbegrænsning for dagpengehjælpen. Denne ændring må dog være afhængig af, at der ved fornøden udbygning af det sociale apparat er skabt mulighed for, at der på initiativ af den kommunale dagpengemyndighed sker en aktiv indsats for at

[Socialministeren.]

sikre den enkelte nødvendig behandling og revalidering eller eventuel overgang til pension.

Disse ændringer vil betyde væsentlige forbedringer af dagpengene under sygdom. Jeg har allerede nævnt ophævelsen af forskelsbehandlingen mellem forsørgere og ikke-forsørgere. Jeg kan endvidere nævne forhøjelsen af dækningen fra 80 pct. til 90 pct., der især vil få betydning for de lavtlønnede, og nedsættelsen af ventetiden, hvilket indebærer en meget væsentlig forbedring af dagpengedækningen for alle lønarbejdere i de korterevarende sygdomstilfælde. Endelig tror jeg, det vil vise sig at være af stor betydning for funktionærerne, at denne gruppe sikres den fornødne økonomiske hjælp under længerevarende sygdom.

Det er regeringens hensigt, at alle selvstændige erhvervsdrivende skal være medlemmer af den kommende dagpengeordning. Den obligatoriske tvungne sikring for de selvstændige skal dog være mindre omfattende end for lønmodtagere, idet de selvstændiges behov for dagpengesikring i de korterevarende sygdomstilfælde må anses for så varierende, at det ikke synes rimeligt at oprette en obligatorisk ordning med dagpengehjælp allerede efter nogle få dages ventetid. På den anden side mener jeg, at alle med erhvervsindtægt må sikres på lige fod under længerevarende sygdom — efter regeringens mening i tilfælde af over 30 dages varighed.

Det er herved også taget i betragtning, at udgifterne til en sådan obligatorisk tvungen sikring for selvstændige vil kunne dækkes af det påtænkte dagpengebidrag på 1/2 pct. af skalaindkomsten, som jeg senere skal vende tilbage til, sammen med en forholdsmæssig del af statstilskuddet til ordningen.

Et ikke helt ubetydeligt antal selvstændige har imidlertid benyttet sig af adgangen til frivilligt at sikre sig dagpenge fra sygekasserne. Der bør derfor være mulighed for selvstændige for frivilligt at sikre sig dagpenge med samme korte ventetid som for lønmodtagere imod betaling af et yderligere bidrag. Dette yderligere bidrag kommer til at svare til den andel af lønmodtagernes dagpengesikring, der skal udredes af arbejdsgiverne.

Sygekassernes frivillige dagpengeforsik-

ring er i øvrigt navnlig blevet benyttet af hjemmearbejdende husmødre. For denne gruppe bør der opretholdes en adgang til at sikre sig dagpenge efter faste satser og mod betaling af faste bidrag.

De samlede årlige udgifter til den kommende dagpengeordning er anslået til godt 1.500 mill. kr. De nuværende udgifter til de forskellige ordninger til sikring mod indtægtstab som følge af sygdom, ulykkestilfælde og fødsel — herunder også udgifterne til løn under sygdom til funktionærer og tjenestemænd, i det omfang disse overtages af den nye ordning — udgør godt 1.100 mill. kr. årlig. Den samlede reelle merudgift ved gennemførelsen af regeringens tanker vil således antagelig komme til at andrage omkring 400 mill. kr. årlig.

Det er regeringens hensigt at lade den kommende ordning finansiere ved et egetbidrag, der opkræves med 1/2 pct. af skalaindkomsten, ved et bidrag fra arbejdsgiverne, der beregnes som en procentdel af den samlede lønsum, samt i det omfang disse indtægter ikke måtte slå til ved et tilskud fra staten.

Ordningen vil i givet fald kunne finansieres særskilt over en dagpengefond i lighed med den gældende dagpengeordning for lønarbejdere.

Som nævnt af økonomiministeren i redegørelsen i folketinget den 9. december 1969 er det hensigten, at der til den forbedrede dagpengeordning fra 1973 skal opkræves et egetbidrag på 1/2 pct. af skalaindkomsten. Dette bidrag anslås at ville indbringe ca. 240 mill. kr. årlig, men samtidig bortfalder lønarbejdernes egetbidrag til den gældende dagpengeordning, som er på ca. 75 mill. kr. årlig, således at der vil fremkomme ca. 165 mill. kr. til dækning af merudgifterne, medens resten må dækkes ved forhøjelser af arbejdsgivernes bidrag og i givet fald af statens tilskud.

Det kan i denne forbindelse bemærkes, at det forekommer naturligt at fortsætte den hidtidige linje med en væsentlig arbejds giverandel i udgifterne inden for dette område. Det svarer således også bedst til forholdene i en række andre lande, ikke mindst inden for fællesmarkedet, hvor arbejdsgiverne gennemgående bærer en større andel af udgifterne til tilsvarende sygesikringsordninger, end tilfældet er her i landet.

[Socialministeren.]

De faste bidrag til dagpengeordningen for lønarbejdere medfører allerede i dag, at belastningen bliver forholdsvis stor for de lavestlønnede. Når man i langt højere grad overgår til graduerede dagpenge, vil det være nødvendigt, at der ligeledes sker en graduering af bidragene. Det foreslås derfor, at arbejdsgiverbidraget kommer til at udgøre en procentdel af lønnen.

Med den ordning, jeg her har skitseret, vil der være skabt en ligestilling for befolkningen med hensyn til adgangen til dagpenge under sygdom m. v. Alle, der har en arbejdsindtægt, vil for det samme eget bidrag være sikret de samme dagpenge, når sygdommen har været mere end 30 dage. Lønmodtagerne opnår en dagpengesikring også under sygdom af kortere varighed, men udgiften hertil afholdes fuldt ud af arbejdsgiverne, og selvstændige har mulighed for at opnå den samme sikring i den første tid efter sygdommens indtræden ved selv at betale for denne yderligere sikring med et bidrag, der svarer til arbejdsgiverens andel.

Der er ved den påtænkte bidragsopkrævning lagt vægt på, at den kan ske i nært samarbejde med opkrævningen af kildeskat. Beregning og opkrævning af arbejdsgiverbidraget kan ske direkte på grundlag af de redegørelser, som arbejdsgiverne i forvejen skal afgive vedrørende kildeskatten, og arbejdsgiverne kan således fritages for besværet med bidragsberegning. Lønmodtagernes dagpengebidrag på $\frac{1}{2}$ pct. af skala-indkomsten kan opkræves direkte af skattemyndighederne sammen med folkepensionsbidraget og de personlige skatter. Opkrævningen af dette bidrag vil derfor ikke medføre merudgifter af nogen betydning.

Om omfanget af ordningens administration vil jeg i øvrigt gerne fremkomme med nogle enkelte bemærkninger. Hvis man tænkte sig den skitserede ordning gennemført på grundlag af den eksisterende dagpengeadministration, måtte de omtalte udvidelser af personkredsen og af antallet af sygdomstilfælde, der skal dækkes af ordnin-

gen, samt de individuelle beregninger af den enkelte dagpengeret, forventes at medføre en meget voldsom udvidelse af administrationens omfang og dermed af udgifterne hertil. En helt nødvendig forudsætning for den påtænkte ordning er derfor, at der opbygges en ny effektiv administration, der mest muligt udnytter de i dag foreliggende tekniske muligheder, og som er bedre i overensstemmelse med den ændrede målsætning på dagpengeområdet.

Til sidst vil jeg gerne understrege, at med det påtænkte dagpengesystem vil der være skabt de nødvendige forudsætninger for, at senere forbedringer af ydelsernes størrelse og omfang vil kunne ske i takt med den økonomiske udvikling. Der bliver således skabt en fleksibel dagpengeordning, der giver mulighed for fremover at tilpasse dagpengeordningen til den øvrige udvikling på det socialpolitiske område. I et moderne samfund som det danske, der til stadighed ændrer sig — det gælder også på det socialpolitiske område — må denne egenskab være et vigtigt krav til enhver ny social ordning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Tredje behandling af forslag til lov om indfødsrets meddelelse.

(Anden behandling af lovforslaget (nr. 145) findes i tidenden sp. 6099).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Lovforslaget
vedtoges enstemmigt med 128 stemmer.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.